

Laki

aluevalvontalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluevalvontalain (755/2000) 4 ja 5 §, 6 §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §:n 1 momentin johdantokappale, 8, 10 ja 14 §, 19 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 24 b §, 24 d §:n 1 momentti, 34 §:n 2 momentin 2 kohta ja 35 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 ja 14 § sekä 19 §:n 1 momentti laissa 195/2015, 22 §:n 2 momentti laissa 933/2015, 23 §:n 1 momentti laissa 945/2018, 24 b § laissa 575/2018, 24 d §:n 1 momentti laissa 1305/2022 ja 34 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 502/2017, sekä

lisätään lakiin uusi 4 a §, 6 §:ään uusi 3 momentti ja 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

4 §

Vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen tai valtionaluksen maahantulo ja maassaolo

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sotilas, sotilasajoneuvo, valtionilma-alus ja valtionalus saa tulla Suomen alueelle ja olla maassa vain sille hakemuksesta myönnetyn maahantuloluvan perusteella. Vieraan valtion valtionalus ei tarvitse lupaa maahantuloon, jos kyse on viattomasta kauttakulusta.

Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaille, sotilasajoneuvolle, valtionilma-alukselle ja valtionalukselle voidaan myöntää Suomen alueelle tuloon lupa ilman hakemusta. Pääesikunnan on ennen luvan myöntämistä tehtävä ilmoitus puolustusministeriölle.

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sotilaalla ei saa olla ampuma-asetta Suomen alueella, ellei siihen ole myönnetty lupaa.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei koske vieraan valtion sotilasta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain (418/2017) tai puolustusvoimista annetun lain (551/2007) nojalla.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lupahakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä muista lupamääräyksistä ja -ehdoista.

4 a §

Toistuvaan maahantuloon oikeuttava lupa

Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaille, sotilasajoneuvolle, valtionilma-alukselle ja valtionalukselle voidaan hakemuksesta myöntää Suomen alueelle tuloon lupa, joka on voimassa enintään yhden kalenterivuoden pituisen määräajan kerrallaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan voimassaoloa voidaan jatkaa ilman hakemusta, jos luvan myöntämisen edellytyksissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

HE 185/2024 vp

PuVM 1/2025 vp

EV 1/2025 vp

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lupahakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitettävistä selvityksistä, luvan voimassaolon jatkamisesta sekä muista lupamääräyksistä ja -ehdoista.

5 §

Poikkeus lupavelvollisuudesta

Suomeen viralliselle käynnille saapuvaa vieraan valtion päämiestä kuljettava valtionilma-alus tai valtionalus saa tulla Suomen alueelle ja olla maassa ilman 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:ssä tarkoitettua lupaa.

Vieraan valtion sotilalta, sotilasajoneuvolta, valtionilma-alukselta tai valtionalukselta ei edellytetä 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa, jos maahantulo liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan, josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

Vieraan valtion valtionilma-alus tai valtionalus saa aluevalvontaviranomaisen tai muun viranomaisen pyynnöstä tulla kiireelliseen pelastustehtävään, rajaturvallisuustehtävään tai ympäristövahinkojen torjuntatehtävään taikka talvimerenkulun avustustehtävään Suomen alueelle ilman 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:ssä tarkoitettua lupaa. Muun kuin aluevalvontaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava pyynnöstään Pääesikunnalle.

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionilma-aluksen lennosta on toimitettava ilmaliikennepalvelun tarjoajalle asianmukainen lentosuunnitelma ennen ilma-aluksen tuloa Suomen alueelle. Lisäksi vieraan valtion valtionaluksen, joka tulee Suomen alueelle muussa kuin viattoman kauttakulun tarkoituksessa, on ennen Suomen alueelle tuloa ilmoitettava aluevalvontaviranomaiselle aluevesirajan ylityspaikka ja -aika.

Vieraan valtion valtionilma-alukselta ei edellytetä lentosuunnitelman toimittamista, jos maahantulo liittyy 3 momentissa tarkoitettuun tilanteeseen taikka Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan, josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla. Puolustusvoimat on velvollinen yhteensovittamaan ilmaliikenteen yhdessä ilmaliikennepalvelun tarjoajan kanssa.

Vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen ja valtionaluksen Suomen alueelle tulosta ja maassaolosta 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa on tehtävä ennalta ilmoitus Pääesikunnalle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 6 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen jättämisestä ja ilmoitukseen liitettävistä selvityksistä.

6 §

Valtionilma-alusta koskevat erityisrajoitukset

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionilma-alus ei ilman lupaa saa Suomen alueella:

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske valtionilma-alusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

7 §

Valtionalusta koskevat erityisrajoitukset

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionalus ei ilman lupaa saa:

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske valtionalusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

8 §

Sukellusvenettä koskevat erityisrajoitukset

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sukellusveneeseen ja muun vedenalaisen kulkuvälineen on Suomen aluevesillä pysyteltävä pinta-asemassa, jollei sukeltamiseen ole myönnetty lupaa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske sukellusvenettä, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

10 §

Lupaviranomaiset sekä lupamenettely

Edellä 4, 4 a ja 6—8 §:ssä tarkoitetun lupa-asian käsittelee ja ratkaisee Pääesikunta. Puolustusministeriö ratkaisee 9 §:ssä tarkoitetun lupa-asian, ja se voi lisäksi pidättää itselleen päätösvallan muutoin Pääesikunnan ratkaistavaksi kuuluvassa tässä momentissa tarkoitetussa asiassa.

Edellä 6—8 §:ssä tarkoitettuun lupaan liittyvän hakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä luvan voimassaolosta ja muista lupamääräyksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Maanpuolustuksen kannalta merkityksellisten kohteiden tutkiminen ilma-alueesta

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, Suomen alueella ei ilman lupaa saa lennon aikana ilma-alueesta tai muusta ilmassa liikkuvasta laitteesta taltioida tietoa sähkömagneettisilla tai akustisilla kuvaamisen tai kuvantamisen menetelmillä:

- 1) ilmailulain (864/2014) 11 §:n 1 momentin nojalla ilmailulta pysyvästi rajoitetuista alueista;
- 2) linnoitusalueista, linnakkeista sekä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käytössä olevista alueista;
- 3) sotasatamista tai sotilaslentokentistä;
- 4) Puolustusvoimien varikoista tai varastoista;
- 5) Puolustusvoimien viestiasemista, antennikentistä taikka puolustuslaitteista tai -välineistä;
- 6) Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen harjoituksista.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös taltiointia, joka kohdistuu vieraan valtion Suomen alueella oleviin asevoimiin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske tiedon taltioimista yleisessä liikenteessä olevasta ilma-aluksesta yksityiseen tarkoitukseen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske valtionilma-alusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

19 §

Luvan myöntämisen ja peruuttamisen edellytykset

Lupa 12 §:ssä tarkoitettuun merenpohjan tutkimiseen ja kartoittamiseen, 13 §:ssä tarkoitettuun maaperän tutkimiseen, 14 §:ssä tarkoitettuun tutkimiseen ilma-aluksesta ja 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan myönnetään, jollei toiminta vaaranna Suomen aluevalvontaa tai jos vaaraa voidaan lupamääräyksillä olennaisesti vähentää. Lupaviranomainen voi hakea luvanhakijasta turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitettua yritysturvallisuusselvityksen laatimista, jos luvan perusteella harjoitettavassa toiminnassa muodostuu sellaista maanpuolustusta koskevaa tietoa, joka viranomaisen asiakirjaan merkittynä olisi lain mukaan salassa pidettävää.

22 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

23 §

Aluevalvontaviranomaiset

Aluevalvontaviranomaisia ovat Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, poliisi, Tulli sekä niiden aluevalvontatehtäviin määrätty virkamiehet.

24 §

Aluevalvontaviranomaisten tehtävät

Puolustusvoimien tehtävänä on huolehtia aluevalvonnan toimeenpanosta sekä aluevalvontaviranomaisten yhteistoiminnasta.

Muut aluevalvontaviranomaiset osallistuvat aluevalvontaan varsinaisten tehtäviensä yhteydessä. Niiden on ilmoitettava Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta taikka aluerikkomuksen tai alueloukkauksen uhasta

sekä ryhdyttävä käytettävissään olevin keinoin toimenpiteisiin aluerikkomuksen ja alueloukkauksen estämiseksi.

24 b §

Aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta ilmoittaminen

Alusliikennepalvelun tarjoajan, ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja ilmatilan hallintayksikön on ilmoitettava Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle havaitsemastaan aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta taikka aluerikkomuksen tai alueloukkauksen uhasta sekä ryhdyttävä käytettävissään olevin keinoin toimenpiteisiin aluerikkomuksen ja alueloukkauksen estämiseksi.

24 d §

Aluevalvontayhteistyö

Tuen pyytämisestä toiselta valtiolta, Pohjois-Atlantin liitolta tai muulta kansainväliseltä järjestöltä taikka Euroopan unionilta aluevalvontaa varten sekä yhteistoiminnasta toisen valtion, Pohjois-Atlantin liiton tai muun kansainvälisen järjestön taikka Euroopan unionin kanssa aluevalvonnassa säädetään kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetussa laissa ja puolustusvoimista annetussa laissa.

34 §

Vihamielisen toiminnan torjuminen

Vihamielisellä toiminnalla tarkoitetaan:

2) vieraan valtion tai tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän sota-alueen tai sotilasilma-alueen taikka vieraan valtion tai tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän sotilasajoneuvon tuloa Suomen alueelle aluevalvontaviranomaisen antamasta varoituksesta huolimatta;

35 §

Aluerikkomuksen ja alueloukkauksen tutkinta

Aluevalvontaviranomainen huolehtii aluerikkomuksen ja alueloukkauksen alustavasta selvittämisestä. Tarvittaessa asian tarkempi selvittäminen siirretään Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2025.

Helsingissä 14.3.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Puolustusministeri Antti Häkkänen